

SECUNDVM MATHAEVM

Sermonem breuiatum facit Deus super terram. Nam cum domini natus Iesus Christus omnibus venerit ut colligeret, doctos pariter atque indoctos, omni sexu atque aetate praecepta salutis ediderit, praeceptorum suorum fecit grande compendium, ut in disciplina caeli discentium memoria non laboraret, sed quod esset simplici fidei necessarium velociter diceret.

Episto. 121.
cap. 12.

AVG. ad Probam. Queliber autem clavis, que affectus oratis vel pcededo format ut clavis vestra. Si autem non dimiseritis hominibus, nec pater erat, vel consequentur dimittet vobis peccata vestra.

Cum autem ieiunatis, non quod in ista oratione dominica positi est;

Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet & vobis pater vester caeli delicia vestra. Si autem non dimiseritis hominibus, nec pater erat, vel consequentur dimittet vobis peccata vestra.

Cum autem ieiunatis, non quod in ista oratione dominica positi est;

Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum. Qui enim dicit: Clarifica te in omnibus genitibus, sicut clarificatus es in nobis. quid aliud dicit quoniam sanctificetur nomen tuum? Qui dicit: Gressus meos dirige secundum tuum, quid aliud dicit quoniam: Fiat voluntas tua?

Qui dicit: Ostende faciem tuam & fatui erimus, quid aliud dicit, quoniam: Adueniat regnum tuum?

Qui dicit: Pauperes & diuitias ne dederis mihi, quid aliud dicit, quoniam: Panem non datus quod nobis hodie?

Qui dicit: Memento domine David, & omnis mansuetudinis eius, & si rediret mihi mala, quid aliud dicit, quoniam: Dimitte ne nos suerit & nos dimicemus?

Qui dicit: Afer me a concupiscentia ventris, quid aliud dicit, quoniam: Ne nos induc in tentationem?

Qui dicit: Erue me ab inimicis meis deus meus, quid aliud dicit: quoniam: Libera nos a malo?

Qui dicit: Et per omnia praedicationum sanctorum verba discursus nihil iniurias, quod in ista oratione dominica non contineatur.

Quisquis autem id dicit, quod ad Euangelium istam precem pertinet non posse, car-

naliter orat, quod neccio quoniam non dicatur illicite, quando re-

natos dominus, non nisi spiritualiter docet orare. Qui autem dicit

in oratione: Domine multiplicata diuitias meas, & honores meos,

& hoc dictum eorum habens concupiscentiam, non id atten-

dens, vt ex his secundum Deum profite hominibus, puto eum non

inuenire in oratione dominica, quod possit, sed eum volenter orare, ieiunium

cum oratione iuxterunt, quia ieiunium adiutorium est orationis,

vnde con sequenter dominus, post doctrinam de oratione, subiungit doctrinam de ieiunio dicens: Cum autem ieiunatis, nolite fieri hypocrita tristes.

Sic etiam dominus gloriam vanam ex omni bono procedere adeo spinam vanam gloriam, quae nascitur in terra bona ubi praeclara, ne succedit ieiunii fructum. Non autem potest fieri, vt non sentiantur qui ieiunantur, sed melius est ut ieiuniu-

niu te ostendat, quam tu ieiunium. Non autem potest fieri, vt sic

hilaris qui ieiunat. Ideo non dixit: Nolite esse tristes, sed: Nolite fieri tristes.

Qui enim per imposturas aliquas fallentes apparent, illi non sunt tristes, sed sunt. Qui autem naturaliter propter afflictum ieiunium tristes est, non fit tristes, sed vere est, vnde subditur: Exter enim fa. su. vi. pa. ho. ieiun. HIE. Verbum exterminans, quod in Ecclesiasticis scripturis vito interpretatum est, aliud multo signum vultu intelligitur. Exterminant quippe exules, qui mittunt uice extra terminos, pro quo ergo sermone demolitus semper accipere debemus quoniam: Graec. d. ap. i. 20. Demolitur autem hypocrita faciem suam, ut tristitiam simulet, & animo forte qui sicut sunt, oremus ut panis nostrus quotidiani deus nobis hodie, quo ad plenissimum satiaturatem venire possumus. Si cōsiliū est, quia beati sunt misericordes, quoniam misericordia dimittamus debita vt nobis nostra debita dimittantur. Si intellectus est, quia beati sunt mundo corde, oremus non induci in temptationem, ne habeamus duplex cor, temporalia & terrena, sedando, de quibus tentationes sunt in nobis. Si sapientia est, quia beati sunt pacifici, quoniam filii dei vocabuntur, oremus ut liberemur a malo. ipsa enim liberatio liberos nos facit filios dei. CHR.Y. in Hom. Quia vero sollicitos nos fecerat iniuriam memoria, in hoc quod dixerat, {Liber nos a malo.} Ruris audaciam prabat per hoc, quod in quibusdam libris subditur: Quoniam tuum est regnum, & virtus & gloria. Quis si eius est regnum, nullum formidare oportet cum & qui praelatur contra nos, si subiectus. Cum autem virtus eius & gloria sit infinita, non solum a malis errare potest, sed etiam facere gloriosum. CHR.Y. super Matth. Hoc etiam ad praecedentem pertinent, quod enim dicit: Tuum est regnum, responderet illud quod dixerat: Adueniat regnum tuum, ne aliquis dicat, ergo Deus non habet regnum in terra, quod autem dicit: Et virtus responderet ad quod dixerat, {Fiat voluntas tua sicut in calo & in terra.} ne aliquis dicat, quod Deus non potest facere quod vult, quod vero dicit: Et gloria, responderet ad omnia que sequuntur, in quibus gloria dei appetit.

GLO. Dicit dominus, quod non est faciendum modo doceat, quid est faciendum dicens: Tu autem cum ieiun. vng. ca. tuum, & fac. tuam laua. AVG. de Ser. Do. in monte. Quia autem sollet quid sit, quod hic dicitur: Non enim quisquam recte praecepit quoniam faciem quotidiana confuerit in laudem, vñtisque capitibus in ieiunamus, nos esse debere, qd turpissimum oes faciat. CHR.Y. super Matth. Item si ideo iubet nos non fieri tristes, ne per tristitiam appareamus hominibus ieiunare. Si vñctio caput & lauatio faciet in ieiunantibus semper seruientur, nihil omnis erunt

Fuit quod est vñctum consilium miseras euadendi. CHR.Y. super Matth. Non autem dixit, vt prius nobis Deus dimittat, & postea nos debitoribus nostris. scit enim dominus homines esse mendaces, quoniam etsi acceperint remissionem peccati sui, ipsi suis debitoribus non dimittunt: ideo sic dicit, vt prius dimittamus, postea petam dimissiōnem. AVG. in Ench. Quisquis autem rogari & peccati sui potenter ex corde non dimittit, nullo modo affinet. a

lite fieri sicut hypocrite tristes. Exterminant enim facies suas, vt pareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis, quia receperunt mercedem suam.

Tu autem cum ieiunatis, vng. caput tuum, & faciem tuam laua, ne videaris hominibus

{nece pater vedi. vo. pec. vñct. CYPRIA. Excusatio enim tibi nulla est in die iudicii, cum secundum tuam sententiam iudicabis, & quod feceris, hoc ipse patiaris. HIERO. Si autem hoc quod scriptum est: Ego dixi estis, vos autem sicut homines morienti, ad eos dicunt, qui propter peccata homines ex eis effugerunt. Rege ergo & hi quibus peccata dimittuntur, homines appellati sunt.

CHR.Y. in Hom. Ideo autem celorum & partis memini, vt ex hoc prouocet auditorem, nihil enim ita deo assimilat, sicut iniuriam tibi facientibus ignoscere. Inconveniens est autem, si talis patris filius existens seruile officit, & ad celum vocatus, tenet quemadmodum & vite huic proprium habeat sensum.

CHR.Y. super Matthaeum. Quia oratio illa fortis est, qui est in spiritu humili & corde contrito, qui autem delitij fruatur, spiritum humilem & cor contritum habere non potest, ma-

nifestum est, quoniam oratio sine ieiunio gracilis est & infirma: & id quicumque pro alia necessitate volenter orare, ieiunium

cum oratione iuxterunt, quia ieiunium adiutorium est orationis, vnde con sequenter dominus, post doctrinam de oratione, subiungit doctrinam de ieiunio dicens: Cum autem ieiunatis, nolite fieri hypocrita tristes.

Sic etiam dominus gloriam vanam ex omni bono procedere adeo spinam vanam gloriam, quae nascitur in terra bona ubi praeclara, ne succedit ieiunii fructum. Non autem potest fieri, vt non sentiantur qui ieiunantur, sed melius est ut ieiuniu-

niu te ostendat, quam tu ieiunium. Non autem potest fieri, vt sic

hilaris qui ieiunat. Ideo non dixit: Nolite esse tristes, sed: Nolite fieri tristes.

Qui enim per imposturas aliquas fallentes apparent, illi non sunt tristes, sed sunt. Qui autem naturaliter propter afflictum ieiunium tristes est, non fit tristes, sed vere est, vnde subditur: Exter enim fa. su. vi. pa. ho. ieiun. HIE. Verbum exterminans, quod in Ecclesiasticis scripturis vito interpretatum est, aliud multo signum vultu intelligitur. Exterminant quippe exules, qui mittunt uice extra terminos, pro quo ergo sermone demolitus semper accipere debemus quoniam: Graec. d. ap. i. 20. Demolitur autem hypocrita faciem suam, ut tristitiam simulet, & animo forte qui sicut sunt, oremus ut panis nostrus quotidiani deus nobis hodie, quo ad plenissimum satiaturatem venire possumus. Si cōsiliū est, quia beati sunt misericordes, quoniam misericordia dimittamus debita vt nobis nostra debita dimittantur. Si intellectus est, quia beati sunt mundo corde, oremus non induci in temptationem, ne habeamus duplex cor, temporalia & terrena, sedando, de quibus tentationes sunt in nobis. Si sapientia est, quia beati sunt pacifici, quoniam filii dei vocabuntur, oremus ut liberemur a malo. ipsa enim liberatio liberos nos facit filios dei. CHR.Y. in Hom. Quia vero sollicitos nos fecerat iniuriam memoria, in hoc quod dixerat, {Liber nos a malo.} Ruris audaciam prabat per hoc, quod in quibusdam libris subditur: Quoniam tuum est regnum, & virtus & gloria. Quis si eius est regnum, nullum formidare oportet cum & qui praelatur contra nos, si subiectus. Cum autem virtus eius & gloria sit infinita, non solum a malis errare potest, sed etiam facere gloriosum. CHR.Y. super Matth. Hoc etiam ad praecedentem pertinent, quod enim dicit: Tuum est regnum, responderet illud quod dixerat: Adueniat regnum tuum, ne aliquis dicat, ergo Deus non habet regnum in terra, quod autem dicit: Et virtus responderet ad quod dixerat, {Fiat voluntas tua sicut in calo & in terra.} ne aliquis dicat, quod Deus non potest facere quod vult, quod vero dicit: Et gloria, responderet ad omnia que sequuntur, in quibus gloria dei appetit.

GLO. Dicit dominus, quod non est faciendum modo doceat, quid est faciendum dicens: Tu autem cum ieiun. vng. ca. tuum, & fac. tuam laua. AVG. de Ser. Do. in monte. Quia autem sollet quid sit, quod hic dicitur: Non enim quisquam recte praecepit quoniam faciem quotidiana confuerit in laudem, vñtisque capitibus in ieiunamus, nos esse debere, qd turpissimum oes faciat. CHR.Y. super Matth. Item si ideo iubet nos non fieri tristes, ne per tristitiam appareamus hominibus ieiunare. Si vñctio caput & lauatio faciet in ieiunantibus semper seruientur, nihil omnis erunt

Cap. 73.

Hom. 21.

In ser. d. la

Lib. 2. c. 20.

Lib. 2. c. 21.

Lib. 2. c. 22.

Lib. 2. c. 23.

Lib. 2. c. 24.

Lib. 2. c. 25.

Lib. 2. c. 26.

Lib. 2. c. 27.

Lib. 2. c. 28.

Lib. 2. c. 29.

Lib. 2. c. 30.

Lib. 2. c. 31.

Lib. 2. c. 32.

Lib. 2. c. 33.

Lib. 2. c. 34.

Lib. 2. c. 35.

Lib. 2. c. 36.

Lib. 2. c. 37.

Lib. 2. c. 38.

Lib. 2. c. 39.

Lib. 2. c. 40.

Lib. 2. c. 41.

Lib. 2. c. 42.

Lib. 2. c. 43.

Lib. 2. c. 44.

Lib. 2. c. 45.

Lib. 2. c. 46.

Lib. 2. c. 47.

Lib. 2. c. 48.

Lib. 2. c. 49.

Lib. 2. c. 50.

Lib. 2. c. 51.

Lib. 2. c. 52.

Lib. 2. c. 53.

Lib. 2. c. 54.

Lib. 2. c. 55.

Lib. 2. c. 56.

Lib. 2. c. 57.

Lib. 2. c. 58.

Lib. 2. c. 59.

Lib. 2. c. 60.

Lib. 2. c. 61.

Lib. 2. c. 62.

Lib. 2. c. 63.

Lib. 2. c. 64.

Lib. 2. c. 65.

Lib. 2. c. 66.

Lib. 2. c. 67.

Lib. 2. c. 68.

Lib. 2. c. 69.

Lib. 2. c. 70.

Lib. 2. c. 71.

Lib. 2. c. 72.

Lib. 2. c. 73.

Lib. 2. c. 74.

Lib. 2. c. 75.

Lib. 2. c. 76.

Lib. 2. c. 77.

Lib. 2. c. 78.

HIERO. Hoc ergo totum transferit ad sensum, quomodo enim corpus totum est in tenebris, si oculus non fuerit simplex, ita si anima principalem fulgorem suum perdidet, vniuersus sensus vel sensialis pars anime in caligine commorabitur. Vnde dicit: { Si ergo lumen quod in te est, tenebrae sint, ipse tenebrae quanto erunt? deinde si sensus quod lumen fuerit nequam, totum corpus tenebrosum erit. si ergo lumen quod in te est, tenebre sint, ipse tenebre quanto erunt? }

CHRYS. In Hom. Vel aliter: In anterioribus, auaritia comprescit tyrannidem per multa & magna, sed adhuc alia apponit. Hom. 22. tenuit. Non potestis Deo seruire & Mammonem.

Ideo dico vobis, ne sollicitatis animę vestre, quid manducetis, neque corpori vestro, quid indumenti. Nonne anima plus est quam ea, & corpus plusquam vestimentum?

G F tationem temporalium, bona mala sunt, unde posset aliquis dicere. Ego faciam bona, & propter temporalia & propter cælestia. Contra quod dominus ait: { Nemo potest duobus dominis seruire. } CHRY. In Hom. Vel aliter: In anterioribus, auaritia comprescit tyrannidem per multa & magna, sed adhuc alia apponit. Hom. 22. tenuit. Non potestis Deo seruire & Mammonem.

I Ideo dico vobis, ne sollicitatis animę vestre, quid manducetis, neque corpori vestro, quid etiam a seruitute Dei nos expellunt, & hoc probat a communione conceptionibus dicens: { Nemo potest duobus dominis seruire. } HIERO. Sed foliis lippiebus lucernas vide numero fas, simplex autem oculus & purus simplicia intuetur & pura. CHRY. super Matthe. Vel dicitur: oculus autem est, sed ab intus. Lucerna enim est mens per quam anima videt Deum. Qui ergo cor habet a Deo, illius oculus lucidus est, id est illius mens munda est, non terrenis concupiscentijs forditata. Tenebre autem in nobis sunt sensus carnalis, qui semper desiderant que sunt tenebrarum. Qui ergo habet oculum mundum, id est mente in spiritu, corpus suum seruat lucidum, id est sine peccato. Et si enim caro desiderat mala, virtus tamen diuinis timoris repercutit eam. Qui autem habet oculum, id est mente aut malitiantate tenebrosam, aut concupiscentiam turbulentam, tenebrosum possidet corpus, non enim resistit carnem quando concupiscentia peruersa, quia non habet spem in celo que praefat nobis virtutem, ut concupiscentijs resistamus. HIL. Vel aliter: De officio lumini oculi lumen cordis expressit, quod si simplex & lucidum manebit, claritatem eterni luminis corpori tribuet, & splendorum originis sue corruptioni carnis in funder, scilicet in resurrectione. Si autem obscuro peccatis & voluntate erit nequam, vitius mentis natura corporis subiacebit. AVG. de sermo. Domini. Qui enim seruit Mammom, id est diuitiis, illi vixit seruit, quibus isti terrena merito sua perueritas prepositus, princeps huius seculi a domino dicitur. Vel aliter, qui finis duo dominii, id est cum dicitur: { Non po. Deo ser. & Mam. } Deo, & diabolo. Aut ergo hunc odio ha. homo, & al. d. i. Deum. Aut al. pa. & al. cont. Paritur enim durum dominum quisquis seruit Mammom, sicut in cupiditate implicatus subditur diabolo, & non eum diligit. Sicut qui ancilla aliena coniunctus est, propter concupiscentiam, duram intentionem & immunditiam, non ergo quid quicquid faciat, sed quo animo faciat considerandum est. Hoc est enim lumen in nobis, quia nobis manifustum est bono animo non facere quod facimus. Omne enim quod manifestatur lumen est. Ipsa vero facta, quia ad hominum societatem procedunt, incertum nobis habent exitum: & ideo tenebras eas vocavit, non enim non cum pecuniam porrigo indigenti, quid inde facturas. Si ergo ipsa cordis intentio que tibi nota est, fordidatur appetitus temporalium rerum, magis ipsum factum, cuius incertus est exitus sordidum erit, quia est bene aliquid prouenient, quod tu non refra intentione facis, quomodo tu feceris, imputabitis tibi, non quomodo illi prouenerit. Si autem simplici intentione, id est fine charitatis opera nostra, tunc munda sunt, & placent in conspectu Dei. AVG. contra Mendam. Sed ea quae conitatis esse peccata, nulla velut bona intentione facienda sunt, ea quippe opera hominum si causas habuerint bonas vel malas, nunc sunt bona nunc mala, que non sunt per se ipsa peccata, sicut viatum præbere pauperibus bonum est, si hati misericordia causa malum autem si fat causa iactantia. Cum vero opera ipsa peccata sunt, ut furta, stupra, & huiusmodi, quis dicas causas bonis esse facienda, vel peccata non esse? quis dicat tenebrum diuitibus, vel habeamus quid demus pauperibus? GREG. 28. Mora. Vel aliter: Si lumen quod in te est, id est si hoc, quod nos bene agere coepimus, ex mala intentione offuscamus, ipsa quæ mala esse non ignoramus, etiam cum facimus, quæ tenebrae erunt? R. B. M. 1. Vel aliter: Fides lucerna assimilatur, quia per eam gressus interioris hominis, id est actio illuminatur ne offendat, secundum illud: Lucerna pedibus meis verbum tuum, quæ si fuerit munda & simplex, totum corpus lucidum erit. Si vero fordidatur, totum corpus erit tenebrosum. Vel aliter: Per lucernam intelligitur rex Ecclesiæ, qui bene oculus dicitur, quia falutaria plebi subiectæ prouidebat, que per corpus intelligitur. Si ergo Rector Ecclesiæ errauerit, quanto magis errabit populus ei subiectus?

CHRYS. super Matthe. Superiorius dixerat dominus, quod qui habet mentem spirituali, ille potest corpus suum seruire sine peccato, qui autem non habet, non potest, cuius rationem subiungit dicens: { Nemo potest duobus dominis seruire. } GLO. Vel aliter: Quia dictum est supra, quod propter intentio-

A teat nos imitari, quia non inquieti fuimus inter vos, neque pa- nem ab aliquo gratis manducavimus, sed in labore & fatigacione die ac nocte laborantes, ne quem vestrum grauaremus, non quia non habuimus potestatem, sed vt nosipso formam daremus vo- bis, qua nos imitaremini. Nam & cum essemus apud vos, hoc de- nunciabamus vobis;

quoniam sequi non s. Respice volatilia celi, quæ vult operari, non ma- non serunt, neq; metunt, neque ducunt, & congregant in horrea, & pater congregant in horrea, & pater vester celestis pascit illa. Nonne

Cap. 19. quid præcepit, sci- licet corporaliter operando?

Nam quod corporaliter opera- retur, ostendit in actibus, vbi dicitur quod manit cum Aquila, & vxore eius Priscilla opus faciens apud illos: erant enim taberna- celorum artifices & tamen Apostolo tanquam predicatori euangelij, militi Christi, plantatori vineæ, paltri gregis constituerat

B C cap. 3. dominus, vt ex euangelio mouerit questionem de volatilibus celi, quæ non feminant neq; mercant, fa- cile respondebunt. Si nos per aliquam infirmitatem, vel occupa- tionem non possumus operari, ille nos pascet sicut aues, que nihil operantur. Cum autem possumus, non debemus tentare Deum,

Cap. 21. quem habebat, vt tantummodo spiritaliter operantes manducant pene- nem a corporal labore gratuitum. Si autem euangeliæ sunt, si ministri altaris, diftinentes sacramentorum, habent hanc potestatem, si faltem habent aliquid in sacculo, quo facile sine opinio- nione non possumus operari, ille nos pascet sicut aues, que nihil operantur. Cum autem possumus, non debemus tentare Deum,

Cap. 22. quia haec possumus, eis munere possumus. Et cum hic viuimus, illo largiente viuimus, qui largitus est vt possumus, & ille nos pascit a quo aues pascuntur, sicut dicitur: Et pater vester celestis pascit illa: Nonne vos ma. plu. & illi? AVG. de serm. Do. in monte, id est carius vos valitis, quia rationale animal sicut est ho- mo, sublimis ordinatur in rerum natura quam irrationalia, sicut aues. AVG. 11. de Ciui. Dei: Plerunque tamen carius com- paret equus quam seruus, & gemma quam famula, non ratione considerantis, sed necessitate indigentis, seu voluntate cupientis. CHRYS. super Matthe. Omnis enim animal Deus propter ho- minem fecit, hominem autem propter se, quanto ergo præciosior est hominis creatio, tanto maior est Dei sollicitudo de ipso. Ser- go aues non laborantes inveniunt efas, homo non inueniunt, cui Deus dedit, & operandi scientiam & fructificandi spem? HIERO. Sunt autem quidam, qui dum volunt terminos patrum excedere & ad alta volitare, in ima merguntur. Volatilia celi angelos esse volunt, ceteros; in Dei ministerio fortitudines, quæ absque sui cura, Dei alantur prouidentia. Si hoc itaque est, vt intelligi vol- lunt, quoniam sequitur dictum ad homines: { Nonne vos ma. plu. etiis illi? } Simpliciter ergo accipendum, quæ volatilia absque cura & eruminis, Dei alantur prouidentia, quæ hodie sunt & cras non erunt, quanto magis homines quibus æternitas reprobuntur. HILA. Potest autem dici, op sub nomine volucrum, exemplo nos immundorum spirituum horrunt, quibus sine aliquo nego- cio querendi & congregandi, viuendi tamen tribuitur de exter- ni conflixi potestate substantia, atque vt ad immundos istud spi- ritus referatur opportune adicet: { Nonne vos magis pluris suis illi? } De comparationis præstantia differentiam nequit, & fan- citatis offendens. HLO. Non solum autem exemplo aiuum, sed experimento docet, quod ad hoc, quod sumus & viuimus, nostræ curæ non sufficiat, sed diuina prouidentia operatur, dicens: { Quid usum vestrum cogitans potest ad statutum sicut cubitum vnum? } CHRYS. super Matthæum. Deus enim est, qui per singulos dies incrementum corporis tui facit, te non intel- ligente. Si ergo in teipso quoridam Dei prouidentia operatur, quomodo in necessariis tuis cessabit? Si autem vos cogitando mo- dicam partem corpori vestro addere non potestis, quomodo co- gitando saluandi estis in toto? AVG. VST. de sermo. Domi- in monte: Vel potest referri ad sequentia, ac diceret: Non ef- fe cura nostra factum, vt ad hanc statutam veniret corpus no- strum, ex hoc intelligit potest, quod si velletis adiungere vnum cubitum, non possetis. Illi ergo tegendi corporis curam relinquere, cuius cura factum est, vt esset tantæ statutæ. HILA. Vel aliter: Sic fidem vestris substantia nocte de documento spi- rituum firmavit, ita opinionem futuri habitus, iudicio communis intelligentiae dereliquit. Cum enim vniuersorum corporum, quæ vitam hauserunt, diuersitatem in vnum perfectum vi- rum sit excutitur, solus quia potest fit ad vniuersumque pro- certitatem cubitum vnum, & alterum tertiumve præstat, de ve- situ, id est de specie corporum, cum eius contumelia ambigimus? qui vt æqualem omnem hominem officiat, tantum mensura est humanis corporibus additurus. AVG. VST. ultimo de Ciui. Dei. Sed si Christus in ea mensura corporis, ita quia mortuus est resurrexit, nefas est dicere, cum resurrectionis omnium tempus venerit, acceſuram corpori eius eam magnitudinem, quam non habuit, quando in ea discipulis, in qua notus erat, apparuit, vt longissimis fieri posse æqualis. Si autem dixerimus ad dominici corporis modum, etiam minorum maiorumque corpora redigenda, peribit de multorum corporibus perplurimum, cum ipse nec capillum peritum esse promisit. Restat ergo, vt q[uod] que recipiat suam mensuram, quam vel habuit in iuuentu, si fe- cat. aur. S. Thom. D 4

C cap. 21. cum omnium Christianorum sit vna respub. Sed qui veniunt ad professionem seruitutis Dei, ex vita rusticana, & ex opificium exer- citio, & plebeio labore si quo minus operentur, exculari non pos- sunt. Nullo enim modo decet, vt in ea vita, vbi senatores fluit la- borofaci, ibi fluit opifices ociosi, & quod veniunt relictis delitijs suis qui fuerint preditorum domini, ibi sunt rusticli delicati. At cum dominus ait: Nolite solliciti esse non hoc dicit, vt ista non procu- rent, quantu[m] necessarii, est, vt inde honeste poterunt, sed vt ista in- tueantur, & propter ista faciant, quicquid in euangelij prædicatio- ne facere iubent, eam namque intentionem paulo superius oculum vocauerat. CHRYS. in Hom. Vel potest aliter continua- ri: Cum enim docuerit dominus pecuniam, despicer, ne aliqui dicent, qualiter poterimus vivere, si omnia proiecerimus? ubi- iungit dicens: Ideo dico vobis. { Ne solliciti sitis ait vita? } GLOSSA. Ut id est, cura temporalis, non retrahamini ab æternis. CHRYSOST. super Mattheum. Non enim sollicititudi- bus spiritualibus, sed laboribus corporalibus accipiens est pa- nis, qui laborantibus pro p[ro]m[oti]o diligenter, Deo præstante abundat, & negligenteribus pro pena Dei faciente subducitur. Confirmat autem spem nostram dominus, primo de maiori ad minus descendit dicens, { Nonne anima plus est quam esa, & corpus plusquam vestimentum? } HIERO. Qui maiora præficit, vtiique & minoria præfabit. CHRYS. super Matthe. Ni enim voluerit seruari quod erat, non creabit, quod antem sic creavit, vt per escam seruetur, necesse est, vt det ei escam, quādū vult esse quod fecit. HILA. Vel aliter, Q[ui]a corru- p[er]tus circa futuron curam, infidelium sensus est calamitum quæ in resurrectione corporum species fit futura, que in substi- tuta æternitas almonia: Ideo subsequenter dicitur: { Nonne ani- ma plus est quam esa? } Non enim patitur spem nostram futuri in resurrectione cibi & potus & vestitus sollicitudine demorari, ne tanto præciosiora redditus corporis, latque animam, contum- lia in non efficiendis leitoribus inferatur.

S CHRYS. Postquam confirmavit spem nostram de ma- iore ad minus descendens: deinde confirmat de minori ad maius ascendens, cum dicit: { Respice volatilia celi, quia non serunt, neque metunt. } AVG. de opere Monachorum. Quidam se

Cap. 23. dicunt propterea operari non debere, quia nec volucrum celi le- minant neque metunt, Cur ergo non attendunt quod sequitur: { Neque congregant in horrea? } Cur ergo isti manus ociosas, & plena repositoria voluunt habere? cur deniq; molit & coquit? hec. aues non faciunt, aut si reperiunt quibus hoc persuadent, vt eis per singulos dies eas aferant preparatas, saltem sibi de foribus aquam afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt, quod aues non faciunt. Non posunt autem ista seruare, vt scilicet nihil in crastinum repont, qui se per multis dies a conspectu hominum afferunt & reponunt, quod voluntia non faciunt. Sed si nec aqua sibi vasa coguntur implore, & iam illos, qui tunc erant hierofolymē nouo gradu iustitia supergressi sunt, qui demissi sibi ex gratia frumento, panem fecerunt, aut facere curauerunt,